

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier, mw. Drs. K. Bolt,
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M. L. Loef

KAB/IBT

Doorkiesnummer (023) 514 4655

loefm@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: Verslag 2012-2015, evaluatie en doorontwikkeling Interbestuurlijk Toezicht

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet inzake de actieve informatieplicht en in vervolg op onze brief van 24 maart 2016, kenmerk 785073/785079 stellen wij u op de hoogte van het volgende.

In bijgaand Verslag uitvoering Interbestuurlijk toezicht 2012 t/m 2015 vindt u onze werkwijze en ervaringen over de eerste jaren waarin wij onze taak als toezichthouder in het kader van het nieuwe Interbestuurlijk toezicht (IBT) in de periode 2012-2015 hebben ingevuld. Na de aan u per brief van 24 maart aangekondigde evaluatie van het IBT, waarvan bijgaand de rapportage, hebben wij besloten deze taak vanaf 2016 op de volgende wijze in te vullen.

Wij stellen ons voor de vijf in de evaluatierapportage aanbevolen ontwikkelthema's:

- 1e. Opzet met een kortere beoordelingscyclus;
- 2e. Opzet van verdere differentiatie van het toezicht;
- 3e. Opzet met reality checks;
- 4e. Opzet met integraler toezicht;
- 5e. Actieve transparantie en openbaarheid van de beoordelingsresultaten;

verder uit te werken in een Beleidsplan Interbestuurlijk Toezicht (IBT) voor de komende jaren, op basis van een verder geconcretiseerde doelstelling en 'stip op de horizon' voor het IBT op de middellange termijn.

Tegelijkertijd kunnen de punten 1: kortere cyclus en 2: verdere differentiatie ambtelijk al in het lopende beoordelingsjaar in de praktijk worden gebracht, in overleg met de gemeenten. Dit zal ervaring opleveren als grondstof voor het komende beleidsplan. Punt 5: actieve transparantie kan gestalte krijgen in het Jaarverslag IBT vanaf 2016, inclusief een samenvatting van de beoordelingen van de gemeenten,

Verzenddatum

22 SEP. 2016

Kenmerk

803254 / 844417

Uw kenmerk

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

voorzien van een korte context.

De evaluatie is uitgevoerd door onderzoeksbureau Seinstra van de Laar. In de periode maart-juli van dit jaar zijn via een enquête onder alle gemeenten in Noord-Holland en totaal zestig interviews met betrokken bestuurders en ambtenaren van acht gemeenten, onze eigen provincie en twee andere provincies ervaringen opgehaald. De ervaringen en beelden zijn vervolgens door het onderzoeksbureau geanalyseerd. De hoofdconclusie is, dat het nieuwe IBT als overwegend positief wordt ervaren door zowel de gemeenten als de provincie zelf. Het huidige IBT functioneert goed, er zijn enkele verbeterpunten en doorontwikkeling gaat het IBT nog beter maken.

Gemeenten waarderen in het algemeen de professionele ambtelijke rolinvulling van de provincie. Vanuit de provincie wordt veel geïnvesteerd in de communicatie naar gemeenten, het contact en het aangaan en onderhouden van relaties met de gemeenten. Het toezicht door de provincie blijkt een positieve bijdrage te leveren aan het presteren van gemeenten op de vier onderzochte risicoterrijnen, waarop de provincie systematisch toezicht houdt: Financiën, Archief, Omgevingsrecht en Huisvesting vergunninghoudende asielzoekers. Het toezicht van de provincie zet de gemeenten, volgens hun eigen zeggen, aan om hun wettelijke taken beter uit te voeren. Ook vindt het IBT daadwerkelijk sober en op afstand plaats, conform de uitgangspunten van de Wet Rgt en de wens van ons college bij de start in 2012-2013. De provincie geeft daarbij ruimte voor de horizontale verantwoording en controle tussen college van B&W en raad, in die zin dat de jaarlijkse bestuurlijke beoordelingsbrieven aan de colleges worden gericht. Het is aan de colleges deze brieven aan hun raad voor te leggen.

Er zijn ook verbeterpunten.

Vanuit het standpunt van de gemeenten zijn de belangrijkste verbeterpunten voor het IBT, zoals ze uit de evaluatie naar voren komen: het beter opnemen van de context en situatie van de gemeenten, het minder rigide doorvoeren van de systematiek en in de tijd beter aansluiten van de provinciale beoordelingscyclus op de gemeentelijke praktijk en P&C cyclus. Ook is behoefte aan een meer adviserende, ondersteunende en attenderende provinciale rol (bijvoorbeeld op nieuwe wetgeving). Tot slot is aangegeven dat het IBT nu vooral een theoretische, 'papieren' werkelijkheid is. Er is behoefte aan meer praktijkinformatie, gecombineerd met gericht advies van de provincie aan de gemeenten.

Ook intern ziet de provincie een aantal verbeterpunten. Deze hebben vooral te maken met het creëren van nog meer toegevoegde waarde van het IBT door een meer integrale werkwijze. Daarbij kunnen de

doelstellingen van het IBT en de bijbehorende opzet verder geëxpliciteerd worden. Deze doelstellingen moeten in brede zin passen bij de doelen van de provincie als geheel. Als voorlopige doelstellingen van het IBT zijn in het kader van dit onderzoek geformuleerd:

1. Gemeenten moeten voldoen aan de wettelijke normen bij hun taakuitvoering, dat is de basis.
2. Verbeteren van de prestaties van gemeenten door inzicht te geven aan de hand van een normenkader en door SMART geformuleerde verbeterpunten.

Het interbestuurlijk toezicht kan, door het bijdragen aan verbetering van de uitvoering van wettelijke taken door gemeenten, bijdragen aan andere provinciale kerntaken zoals het bevorderen van kwaliteit van het openbaar bestuur. De resultaten van het IBT helpen om inzicht te krijgen in het functioneren van een gemeente op de terreinen waar de provincie toezicht op houdt. In die zin geeft het IBT relevante achtergrondinformatie. Echter, de resultaten van het IBT, dat wil zeggen de prestaties van gemeenten op de medebewindstaken, zijn ook een zelfstandig gegeven. Beoordeling van de uitvoering van wettelijke taken van gemeenten door de provincie kan en mag niet worden beïnvloed door provinciale beleidsoverwegingen.

Verder uitgewerkt willen wij de vijf door het onderzoeksbureau aanbevolen ontwikkelthema's op de volgende wijze concretiseren:

Ad 1e. Opzet met een kortere beoordelingscyclus. Dit heeft tot doel de provinciale boordelingscyclus beter te laten aansluiten op de gemeentelijke praktijk en P&C cyclus, zodat de provinciale aanbevelingen sneller kunnen worden opgevolgd. Het evaluatierapport geeft hiervoor enkele praktische handvaten. In het lopende beoordelingsjaar 2016 wordt hiermee inmiddels al ambtelijk ervaring opgedaan, in overleg met de gemeenten. De gemeenten van hun kant moeten ook bereid zijn hieraan mee te werken door bijvoorbeeld tijdige(r) toezending van informatie. In het kader van het komende nieuwe beleidsplan IBT moet worden bezien of verdere maatregelen, zoals aanpassing van de provinciale Informatieverordening, noodzakelijk zijn.

Ad 2e. Opzet van verdere differentiatie van het toezicht. Dit houdt in: een lichter toezichtregime naarmate een gemeente beter presteert en uiteraard ook het omgekeerde: een verzaamd toezicht bij slecht presteren. Kort gezegd, meer maatwerk per gemeente. Ambtelijk is hiermee al enige ervaring opgedaan, en in het lopende beoordelingsjaar kan dit verder worden uitgebreid. Naarmate gemeenten vaker zijn beoordeeld kan differentiatie vaker worden toegepast. Na enkele jaren wordt immers duidelijk of goede prestaties blijvend zijn en

verbetertrajecten zich doorzetten, dan wel dat slecht presteren structureel blijkt.

Ad 3e. Opzet met reality checks. Deze opzet houdt in het betrekken van meer praktijk en minder 'papieren werkelijkheid' in de beoordelingen. Omdat praktijkgericht toezicht arbeidsintensief is en kan botsen met de principes 'sober en op afstand' van de Wet Rgt en de provincie zelf, dient dit eerst in overleg met de gemeenten nader te worden uitgewerkt. Ook het gericht adviseren van gemeenten, een wens die blijkt te leven bij gemeenten, heeft zijn grenzen. De provincie kan wijzen op best practices en bijvoorbeeld kennisbijeenkomsten organiseren, maar kan niet op de stoel van de uitvoerder gaan zitten.

Ad 4e. Opzet met integraler toezicht. Dit houdt in het creëren van nog meer meerwaarde door de verschillende toezichtsterreinen meer als één geheel te behandelen, vanuit een gezamenlijk geformuleerde doelstelling en 'stip op de horizon'. Daardoor kan een nog beter totaalbeeld ontstaan van het presteren op wettelijke taken van een gemeente. Ook de inzet van de ambtelijke toezichthouders op meerdere terreinen kan hieraan bijdragen. Integraler toezicht verdient nadere uitwerking in het komende beleidsplan.

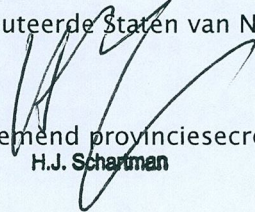
Ad 5e. Actieve transparantie en openbaarheid van de beoordelingsresultaten van het IBT. Dit houdt in een jaarlijks verslag van het IBT, waarin de resultaten van de gemeenten actief openbaar worden gemaakt, te beginnen met het beoordelingsjaar 2016. Gemeenten hebben in meerderheid aangegeven, hiertegen geen bezwaar te hebben en zijn er zelfs positief over, mits dit in context gebeurt. Dit betekent het aanbrengen van de nodige nuance en context in de beoordeling, inclusief de voortgang bij de taakuitvoering in relatie tot eerdere jaren. Verschillende andere provincies brengen actieve transparantie al jarenlang in de praktijk en hebben hiermee positieve ervaringen opgedaan. Actieve openbaarheid kan als prikkel dienen voor gemeenten. Door zorgvuldige communicatie en nuancering in het oordeel kan worden voorkomen, dat de nu goede relatie met gemeenten wordt geschaad. In de jaarlijkse gesprekken van de lopende beoordelingscyclus kunnen de gemeenten hiervan alvast op de hoogte worden gesteld.

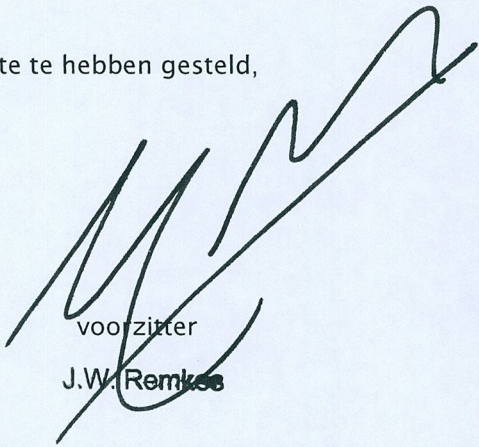

Het nog op te stellen Beleidsplan IBT en de jaarverslagen zullen wij te zijner tijd aan u toezenden.

Hopend u hiermee voldoende op de hoogte te hebben gesteld,

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

waarnemend provinciesecretaris
H.J. Scharman

voorzitter
J.W. Remkes

Bijlagen:

Verslag uitvoering Interbestuurlijk Toezicht 2012-2015

Evaluatierapportage Interbestuurlijk Toezicht provincie Noord-Holland,
juli 2016